

Munkatársak: Dr. Kövecses Varga Etelka, Merczi Mónika, Lázár Sarolta, dr. Horváth István régészek, Boldizsár Péter, Horváth Orsolya, Bérczi Miklós, Kiss Eszter, Várszegi Róbert. A feltáráson társadalmi munkában részt vett 42 fő egyetemista, zömmel régészhallgatók, az SZTE, ELTE, PTE hallgatói, valamint a Károli Gáspár Református Egyetem és a Képzőművészeti Egyetem 1-1 hallgatója.

TARI EDIT

**84. Érd, Római út
(MRT 7. k. 9 / 25a lh.; KÖH 10292)
(Pest megye) Rő**

2012. június 13–16. között a PTE Régészet Tanszéke szondázó ásatást végzett az Érdi-fennsíkon, a Kakukk-hegy D-i oldalán, a Stich-tanyától É-ra mintegy 200 m-re abból a célból, hogy az útszakasz korát és állapotát a *Ripa Pannonica* világörökségi nevezésének előkészítéséhez kapcsolódóan megvizsgálhassa. A feltárást során egy alapozással rendelkező, durván rakott szegélykövekkel épített, kavicsos burkolatú, bogárhátú út került elő. Szélessége a megmaradt szegélykövek alapján kb. 4 m. Az úttesttől K-re egy V-keresztmetszetű árok is előkerült, melynek betöltésében egy római csizmaszeg feküdt. Az úthoz tartozó Ny-i árok a mai mezőgazdasági út mentén futhatott. Ásatásunk a korábbi eredményekkel egybecsengően megerősítette az út római keltezését, illetve azt is igazolta, hogy maradványai egyes szakaszokon jó állapotúak.

SZABÓ MÁTÉ

**85. Felsődobsa, Kossuth utca mögötti domboldal
(KÖH 75973)**

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **U, B, Ge, Á**

A lelőhelyen gátépítéshez kapcsolódóan létesítettek anyagnyerőhelyet 2012-ben. Ezt megelőzően a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság részéről 2012. április 16–24. között próbafeltárást végeztünk. A próbafeltárást alapján megállapítottuk, hogy a terület régészeti értelemben pozitív, tehát tényleges régészeti lelőhely, továbbá mérete az előzetes 0,6 ha helyett az egész bányatelekre kiterjed, tehát több mint 2 ha.

A lelőhely régészeti megelőző feltárása 2012. június 1.–július 6. között történt, összesen 24 munkanapot vett igénybe.

A feltárást során 4 különböző korszak leletei kerültek elő. Időrendileg a legrégebb a középső neolitikum idejéből származó néhány gödör, melyeket a bányatelek K-i részén tártunk fel, a domboldalra felkúszó bányatelek legmagasabb részén. A gödörből pelyvás soványítású kerámiák, csont- és kőtárgyak és egy agyagidol töredékei kerültek elő. A neolitikus gödröket az alföldi vonaldíszes kerámia kultúrájához sorolhatjuk.

A következő korszak a késő bronzkori pilinyi, Kyjatice- és Gáva-kultúrák ideje. A késő bronzkori település objektumai (gödörök, cölöpszerkezetes házak, kenyérsütő kemencék) az egész feltárt területet lefedték, a teljes bányatelek területén megtalálhatóak voltak. Az előkerült objektumok érdekessége az volt, hogy megtaláltuk mind a huzamos megtelepedésre utaló cölöpszerkezetes épületek maradványait (egy esetben az egyik ilyen épület leégett omladékát is), a házhoz tartozó terménytároló funkciójú, majd szemetesgödörként használt gödröket, és azokat a nagy méretű agyagkitermelő gödröket, melyekből a házfalak tapasztásához, illetve a kerámia készítéséhez szükséges agyagot is nyerték. Továbbá számos bronztárgyat is találtunk, többek között egy szárnyas baltát,

egy tör pengéjét, több hajtút, zsákvarró tűt, lószerszámdísz stb. Helyi bronzöntésre utalnak az előkerült bronzöntecs maradványok, egy kard öntőformájának töredékei, több más öntőforma töredéke és egy fújtató csövének agyagkúpja. Sajnos maga az öntőtér, illetve az olvasztókemencék nem kerültek elő, véleményünk szerint azok a bányatelektől D-re, a dombról lefolyó időszakos vízfolyás mentén lehetnek. A lelőhelyen a késő bronzkori település volt a legintenzívebb, több mint 150 objektumot sorolhatunk ehhez a korszakhoz. Az egyik bronzkori gödörben (S48) egy erősen zsugorított helyzetű csontvázas temetkezést is feltártunk, mely valószínűleg egy 18–25 év körüli, viszonylag magas, 175–180 cm-es, de vékony testalkatú fiú maradványa lehetett. Testét egy szemetesgödörben helyezték el, fejfelé a gödör lejtős alja felé.

A 2–4. századra keltezhető császárkori germán település-réteg volt a következő korszak a lelőhelyen. A germánokhoz egy földbemélyített, kis méretű műhelygödört, egy szabadtéri kenyérsütő kemencét és több négyzetes alakú, kiégetett oldalú és hamus aljú, feltételezhetően füstölésre használt gödört sorolhatunk. Továbbá elképzelhető, hogy a germánokhoz tartozik a településen feltárt cölöpszerkezetes épületek és terménytároló gödörök egy része is.

A feltáráson az utolsó régészeti korszakot egy magányos kora Árpád-kori, kis méretű, fölbemélyített épület gödre képviselte, mely lényegében teljesen üres volt, de padlóján megtaláltuk a kőpakolásos tüzteret, egy átfűrt malomkő töredékeit és feltételezhetően egy cserépbográcsához tartozó edénytöredékeket, melyeket hullám- és spirálvonalak díszítettek. Az épület Árpád-kori datálását erősíti az is, hogy tőle K-re, 20 m-re, a bányatelek Ny-i szélén szórványként előkerült egy feltételezhetően Árpád-kori ezüstpézn.

A feltárt lelőhelyen összesen tehát négy korszak településmaradványai és egy csontvázas sír kerültek elő – több mint 200 régészeti objektum. A területen a késő bronzkori népesség települése volt a legintenzívebb, neolitikus és császárkori objektumokat csak elszórtan találtunk, míg az Árpád-kort csupán egy épület képviselte.

Munkatársak: Godzsák Attila, Gregóczki Gergő, Homola G. Krisztina, Simon József.

MAKOLDI MIKLÓS

**86. Felsőzsolca,
Árvízvédelem, anyagnyerőhely 3.
(KÖH 76501)**

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) **Ő, N, Á**

Az „M30 gyorsforgalmi út–26. sz. főút Miskolc északi elkerülő útberuházás II. üteme (Projekt kód: K380.01) (finanszírozási azonosító: KÖZOP 3.4.0-09-2009-0022)” elnevezésű projekt kapcsán készített a beruházás nyomvonalára vonatkozóan előzetes régészeti dokumentációt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Múzeumi Igazgatóság a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. megbízásából. A tervezett beruházás a Sajó folyótól a BOSCH út Csorba-tói bal ívéig tartó 4500 m hosszú és 200 m széles vápa, valamint a Kis-Sajó hidjától a 3-as sz. főút M30 gyorsforgalmi út alatti körforgalomig tartó 3-as sz. főút áthelyezése nyomvonalának (1300 m) kialakítását jelenti. A terepbejárást 2012. október 4-én végeztük.

A lelőhelyen jellegtelen őskori, népvándorlás kori és Árpád-kori kerámiát találtunk.

Munkatársak: Csengeri Piroska, Hajdú Melinda, Nagy Zoltán, Nagy S. József, Szolyák Péter és Szörényi Gábor András.

MISKOLCZI MELINDA